

УДК 004-047.36:342.9:332

Курило Володимир Іванович

*доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НААН України,
заслужений юрист України,
завідувач кафедри адміністративного та
фінансового права*

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України*
ORCID: 0000-0003-1268-801X

Дейнега Марина Андріївна

*доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри цивільного
і господарського права*

*Національний університет біоресурсів
і природокористування України*
ORCID: 0000-0002-4785-7509

Улютіна Олена Анатоліївна

*кандидат юридичних наук, доцент,
заслужений юрист України,
професор кафедри адміністративного
та фінансового права*

*Національний університет біоресурсів
і природокористування України*
ORCID: 0000-0003-1982-9911

Калмикова Олена Вікторівна

*кандидат юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного та
фінансового права*

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України*
ORCID: 0000-0003-2041-8925

<https://doi.org/10.25313/3083-7774-2026-5-1>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА МОНІТОРИНГ ЯК СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Анотація. Вступ. У статті здійснено комплексний аналіз цифровізації та моніторингу як сучасних інструментів адміністративно-правового забезпечення охорони земель. Обґрунтовано, що в умовах трансформації земельних відносин і підвищення вимог до ефективності публічного управління цифрові технології стають ключовим чинником модернізації системи державного контролю за використанням та охороною земель. Розкрито роль геоінформаційних систем, електронного земельного кадастру, Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, технологій дистанційного зондування Землі та автоматизованих інформаційних систем у формуванні сучасної моделі моніторингу земельних ресурсів.

Мета. Метою статті є визначення особливостей адміністративно-правового забезпечення цифровізації та моніторингу у сфері охорони земель, аналіз їх впливу на ефективність державного контролю, а також обґрунтування напрямів удосконалення правового регулювання цифрових механізмів управління земельними ресурсами.

Матеріали і методи. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціально-юридичні методи пізнання, зокрема формально-юридичний, системно-структурний, порівняльно-правовий, аналізу й синтезу. Дослідження базується на положеннях земельного, адміністративного та інформаційного законодавства України, нормативно-правових актах у сфері електронного врядування, відкритих даних і державного земельного моніторингу, а також на наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених, присвячених цифровій трансформації публічного управління.

Результати. Проаналізовано вплив цифровізації на адміністративні процедури у сфері земельних відносин у контексті підвищення їх прозорості, оперативності та доступності для суб'єктів земельних правовідносин. Встановлено, що впровадження електронного врядування й автоматизованих процедур прийняття адміністративних рішень сприяє зменшенню суб'єктивного впливу, мінімізації корупційних ризиків та підвищенню рівня правової визначеності. Обґрунтовано необхідність належного адміністративно-правового забезпечення цифрових процесів, що передбачає інтеграцію державних інформаційних систем, уніфікацію цифрових реєстрів і нормативне закріплення правового статусу цифрових даних у земельній сфері. Доведено, що поєднання цифровізації адміністративних процедур із сучасними системами моніторингу земель формує превентивну модель державного контролю, засновану на використанні великих масивів даних для прийняття управлінських рішень.

Перспективи. Зазначено, що подальший розвиток цифрових інструментів моніторингу земель пов'язаний із імплементацією європейських стандартів електронного врядування та відкритих даних, гармонізацією національного законодавства з правом Європейського Союзу та удосконаленням адміністративно-правових

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

механізмів управління земельними ресурсами. Результати дослідження можуть бути використані у нормотворчій діяльності, правозастосовній практиці та подальших наукових дослідженнях у сфері земельного та адміністративного права.

Ключові слова: цифровізація, моніторинг земель, адміністративно-правове регулювання, охорона земель, земельні ресурси.

Постановка проблеми. Земельні ресурси становлять одну з ключових складових національного багатства та виступають основою сталого розвитку агропромислового комплексу і забезпечення екологічної безпеки держави. В умовах інтенсивного використання земель, зростання антропогенного навантаження та необхідності забезпечення їх раціональної охорони особливої ваги набуває вдосконалення адміністративно-правового забезпечення у сфері охорони земель.

Сучасний етап розвитку публічного управління характеризується активною цифровою трансформацією державних процесів, що зумовлює необхідність впровадження цифрових технологій і систем моніторингу як ефективних інструментів контролю за використанням та станом земельних ресурсів. Цифровізація відкриває можливості для підвищення прозорості управлінських рішень, автоматизації адміністративних процедур, оперативного виявлення порушень земельного законодавства та запобігання деградації земель.

Водночас практична реалізація цифрових інструментів у сфері охорони земель супроводжується низкою проблем, серед яких — недостатня узгодженість нормативно-правової бази, фрагментарність інформаційних систем, недосконалість механізмів адміністративного контролю та обмежена інтеграція сучасних технологій моніторингу у діяльність органів публічної влади. Це знижує ефективність державного управління земельними ресурсами та стримує розвиток цифрового земельного адміністрування.

У зв'язку з цим дослідження цифровізації та моніторингу як сучасних інструментів адміністративно-правового забезпечення охорони земель є своєчасним і необхідним, оскільки спрямоване на формування ефективних правових механізмів управління земельними ресурсами в умовах цифрової трансформації держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі проблематика адміністративно-правового регулювання земельних відносин отримала ґрунтовне висвітлення у працях В. Б. Авер'янова, В. І. Андрейцева, О. Ф. Андрійко, В. Г. Атаманчука, В. Г. Афанасьєва, О. М. Бандурки, І. Л. Бачило, Ю. П. Битяка, Д. М. Гвишані, В. К. Гіжевського, І. П. Голосніченка, Г. Г. Забарного, Р. А. Калюжного, Л. В. Коваля, М. В. Коваля, В. К. Колпакова, Б. П. Курашвілі, В. І. Курила, Б. М. Лазарева, А. В. Оболонського, А. М. Оморова, О. О. Погрібного, В. Д. Рудашевського, О. П. Світличного, М. В. Шульги та інших учених.

У працях зазначених дослідників сформовано теоретико-методологічні засади адміністративного права, визначено сутність державного управління та адміністративно-правових механізмів реалізації публічної влади, а також розкрито особливості правового забезпечення використання й охорони земельних ресурсів. Значна увага приділяється питанням компетенції органів публічної адміністрації у сфері земельних відносин, адміністративним процедурам прийняття управлінських рішень, контролю та нагляду за використанням земель, а також забезпеченню балансу публічних і приватних інтересів у процесі землекористування.

Разом із тим сучасні трансформаційні процеси, пов'язані з реформуванням земельних відносин, децентралізацією публічного управління, цифровізацією адміністративних процедур та євроінтеграційними змінами законодавства України, зумовлюють необхідність подальшого наукового осмислення адміністративно-правового регулювання земельної сфери. Попри значний науковий доробок, окремі аспекти реалізації адміністративно-правових інструментів управління земельними ресурсами, удосконалення адміністративних процедур та підвищення ефективності діяльності органів публічної влади залишаються недостатньо дослідженими, що визначає актуальність обраної тематики дослідження.

Мета. Метою статті є дослідження цифровізації та моніторингу як сучасних інструментів адміністративно-правового забезпечення охорони земель та визначення напрямів їх ефективного впровадження у систему державного управління земельними ресурсами.

Виклад основного матеріалу. Одним із ключових інструментів реалізації державної політики у сфері охорони та використання земельних ресурсів є формування ефективної нормативно-правової бази, здатної забезпечити належний правопорядок у земельних відносинах [1, с. 88; 2, с. 74]. Адміністративно-правове регулювання земельних відносин в Україні має комплексний характер, оскільки охоплює як визначення правового режиму земель, так і організацію діяльності уповноважених органів публічної влади щодо їх використання, охорони та моніторингу.

Водночас сучасні умови розвитку земельних відносин зумовлюють необхідність якісного оновлення механізмів адміністративно-правового регулювання, що пов'язано з посиленням вимог до ефективності державного управління, прозорості процедур та оперативності прийняття управлінських рішень. У цьому контексті особливого значення набуває цифровізація як системний процес впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу земельного адміністрування, що дозволяє забезпечити більш точний

облік, контроль та аналіз стану земельних ресурсів. Паралельно з цим моніторинг земель виступає важливим інструментом превентивного характеру, спрямованим на своєчасне виявлення порушень земельного законодавства та запобігання деградації земель.

Інтеграція цифрових технологій у систему охорони земель створює передумови для формування нової моделі адміністративно-правового регулювання, в якій ключову роль відіграють електронні кадастрові системи, геоінформаційні платформи, дистанційне зондування Землі та автоматизовані інформаційні ресурси. Їх використання забезпечує підвищення ефективності державного контролю, мінімізацію впливу людського фактора, а також формування єдиного інформаційного простору у сфері земельних відносин. У результаті цього відбувається поступовий перехід від традиційних контрольних механізмів до цифрово-орієнтованої системи управління земельними ресурсами, що відповідає сучасним європейським підходам до публічного адміністрування.

У сучасних умовах особливого значення набуває впровадження цифрових технологій і систем моніторингу, які стають невід'ємною складовою адміністративно-правового забезпечення охорони земель. Земельні ресурси як об'єкт правового регулювання мають не лише економічну, а й екологічну та соціальну цінність, що зумовлює необхідність підвищення ефективності їх контролю та управління з використанням сучасних інформаційних інструментів.

У структурі адміністративно-правового регулювання, залежно від предмета, Є. О. Гладкова виділяє три блоки відносин: а) відносини публічного управління у сфері раціонального використання земельних ресурсів; б) відносини з надання публічних послуг у сфері раціонального використання земельних ресурсів; в) адміністративно-деліктні відносини, що виникають у разі порушення земельного законодавства [2, с. 75]. Саме останній блок тісно пов'язаний із розвитком систем цифрового моніторингу, оскільки сучасні технології дистанційного спостереження та геоінформаційного аналізу дозволяють оперативно виявляти правопорушення та забезпечувати притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності з метою відновлення порушеного правопорядку.

Правова організація використання та охорони земель в Україні охоплює систему заходів, спрямованих на впорядкування державного управління у цій сфері та створення правових і організаційних передумов для ефективного функціонування різних форм власності щодо володіння, користування та розпорядження землею [3, с. 76]. В умовах цифровізації ці механізми доповнюються інструментами електронного кадастру, геоінформаційних систем і автоматизованого моніторингу стану земель.

Основними завданнями адміністративно-правового регулювання у сучасних умовах є забезпечення ефективного захисту прав суб'єктів земельних відносин, удосконалення адміністративних процедур у сфері охорони земель, а також запровадження цифрових інструментів контролю та моніторингу для забезпечення дотримання земельного законодавства.

Сучасний стан земельних відносин в Україні характеризується наявністю низки системних проблем, що стримують ефективний розвиток агропромислового комплексу та ускладнюють реалізацію державної політики у сфері охорони земель. Значна частина труднощів зумовлена фрагментарністю нормативно-правового регулювання, наявністю колізій між положеннями Земельного кодексу України та підзаконними актами, а також недостатньою врегульованістю адміністративних процедур, які безпосередньо впливають на права землекористувачів.

У практичній площині суб'єкти господарювання нерідко стикаються з надмірною зарегульованістю, складністю отримання дозвільних документів, дублюванням повноважень різних органів публічної влади. Це призводить до зниження рівня правової визначеності, створює передумови для корупційних ризиків і негативно впливає на інвестиційну привабливість аграрного сектору. Водночас адміністративно-правове регулювання має потенціал виступати інструментом подолання зазначених проблем шляхом оптимізації процедур, зменшення бюрократичних бар'єрів та забезпечення прозорості діяльності органів публічної адміністрації, зокрема через впровадження цифрових сервісів і систем моніторингу.

Окремого значення набуває питання державного контролю за використанням та охороною земель. Відповідно до ст. 188 Земельного кодексу України, державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється центральними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі та у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання та відтворення природних ресурсів. Порядок здійснення такого контролю визначається законом [4; 5, с. 409].

Таким чином, контрольні повноваження у сфері використання та охорони земель реалізуються Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування. Водночас ефективність традиційних контрольних механізмів залишається недостатньою через обмежене використання цифрових технологій, недостатній рівень технічного забезпечення та відсутність інтегрованих систем моніторингу, що ускладнює отримання достовірних і оперативних даних про фактичний стан земельних ресурсів.

Підвищення ефективності державного контролю у сфері охорони та використання земель можливе за умови чіткої правової регламентації контрольних процедур, належної організації діяльності уповноважених органів, удосконалення механізмів їх взаємодії з іншими правоохоронними інституціями, а також активного застосування превентивних заходів, спрямованих на запобігання порушенням земельного законодавства. Важливим чинником забезпечення результативності державної політики у цій сфері є також збалансування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, що дозволяє сформувати ефективну систему взаємного контролю. При цьому ключову роль у вирішенні спорів у сфері земельних відносин продовжує відігравати судова система [6].

У сучасних умовах одним із пріоритетних напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення охорони земель є інтеграція цифрових технологій у систему державного контролю та моніторингу. Використання геоінформаційних систем, супутникового спостереження, дистанційного зондування Землі, електронного документообігу та інтегрованих баз даних забезпечує можливість отримання актуальної, повної та достовірної інформації про стан земельних ресурсів, сприяє оперативному виявленню порушень і підвищує ефективність застосування адміністративних заходів реагування.

Інформаційно-цифрова складова розвитку системи охорони земель передбачає формування належного інформаційно-правового регулювання, спрямованого на впорядкування використання цифрових інструментів у земельній сфері. Насамперед потребує законодавчого визначення правовий статус цифрових даних, зокрема інформації, отриманої в результаті дистанційного моніторингу, використання безпілотних технологій та геоінформаційних систем. Важливого значення набуває розвиток електронного документообігу та правове закріплення стандартів цифрових адміністративних процедур у сфері земельних відносин.

Окремим напрямом виступає забезпечення належного захисту інформації, включаючи персональні дані та відомості про земельні ресурси, що потребує удосконалення механізмів кібербезпеки у сфері публічного управління. Також актуальним є формування єдиних цифрових стандартів функціонування інформаційних платформ у сфері земельних відносин, зокрема електронних реєстрів, кадастрових систем та сервісів адміністративних послуг, що забезпечують прозорість та ефективність управління земельними ресурсами [7].

В Україні вже функціонує Державний земельний кадастр, однак його повноцінна інтеграція з іншими державними реєстрами, а також забезпечення актуальності й достовірності інформації залишаються проблемними аспектами. Наявність розбіжностей між кадастровими та реєстраційними даними часто спричиняє виникнення земельних спорів, затримки у здійсненні операцій із земельними ділянками та обмежує доступ громадян і суб'єктів господарювання до повної та достовірної інформації. У цьому контексті впровадження єдиної інтегрованої електронної системи управління земельними ресурсами з відкритим доступом до даних може суттєво знизити корупційні ризики, підвищити ефективність контролю за дотриманням земельного законодавства та зміцнити довіру суспільства до інститутів публічної влади.

Не менш важливим напрямом є подальший розвиток інформаційно-комунікаційних технологій у сфері адміністративних процедур земельних відносин. Йдеться про впровадження електронних сервісів надання адміністративних послуг, можливість дистанційного подання та обробки документів, автоматизовану перевірку правового статусу земельних ділянок, а також використання цифрових інструментів, зокрема елементів смарт-контрактів у сфері оренди землі. Такі підходи сприяють скороченню часових і фінансових витрат учасників земельних відносин, забезпечують прозорість адміністративних процедур і мінімізують можливості для зловживань з боку посадових осіб.

Досвід країн Європейського Союзу у сфері цифровізації земельних відносин свідчить про її високу ефективність у підвищенні результативності управління земельними ресурсами, розвитку аграрного сектору та забезпеченні продовольчої безпеки. В умовах євроінтеграційного курсу України особливої актуальності набуває гармонізація національного адміністративного законодавства з європейськими стандартами, зокрема щодо електронного врядування, відкритих даних, функціонування цифрових реєстрів та захисту персональної інформації. Реалізація таких підходів сприятиме інтеграції національної системи управління земельними ресурсами до єдиного європейського правового простору.

Розвиваючи зазначене, слід підкреслити, що цифровізація та моніторинг земельних відносин істотно змінюють зміст і функціональну спрямованість земельного права, зумовлюючи його подальшу трансформацію через формування нових потреб суспільства у сфері охорони та раціонального використання земельних ресурсів [8, с. 411]. У сучасних умовах розширення форм власності на землю та похідних речових прав, а також збільшення кола суб'єктів земельних правовідносин, одним із ключових напрямів цифрової трансформації стало впровадження електронної державної реєстрації речових прав у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

Важливим інструментом адміністративно-правового забезпечення охорони земель виступає цифровізація адміністративних процедур та розвиток систем моніторингу земель, що забезпечують підвищення ефективності державного контролю, оперативність виявлення порушень та прозорість управлінських рі-

шень. У цьому контексті міжнародна практика підтверджує необхідність впровадження принципу «digital by default» («цифровий за замовчуванням»), згідно з яким адміністративні процеси мають максимально здійснюватися в електронній формі, що підвищує їхню доступність та ефективність [9].

Реалізація цього підходу в Україні знаходить своє нормативне закріплення у положеннях Закону України № 3993-IX від 8 жовтня 2024 р., яким запроваджено оновлені підходи до здійснення адміністративних процедур у сфері земельних відносин із урахуванням вимог Закону України «Про адміністративну процедуру». Важливо, що зазначений закон формує правові передумови для переходу до більш технологізованої та стандартизованої моделі публічного адміністрування у земельній сфері, де ключове значення набуває використання цифрових даних як основи прийняття адміністративних рішень.

Зокрема, передбачено можливість розгляду адміністративних справ у повністю або частково автоматизованому режимі із застосуванням електронних інформаційних ресурсів, державних реєстрів, геоінформаційних систем та інших цифрових інструментів. Така модель передбачає не лише технічну автоматизацію окремих процедур, а й принципову трансформацію логіки адміністративного провадження, коли рішення ухвалюються на основі інтегрованих та верифікованих даних. У цьому контексті цифровізація виступає не допоміжним інструментом, а структурним елементом адміністративної процедури.

Безпосередній зв'язок цих змін із розвитком систем моніторингу земель є очевидним, оскільки саме цифрові моніторингові платформи забезпечують формування актуальної, достовірної та просторово деталізованої інформаційної бази щодо стану земельних ресурсів. Використання даних дистанційного зондування, електронного кадастру та інших джерел дозволяє забезпечити оперативне виявлення змін у стані земель, порушень режимів їх використання, а також ризиків деградації ґрунтів, що безпосередньо впливає на якість управлінських рішень.

Ефективна реалізація адміністративних процедур в умовах цифровізації та моніторингу потребує формування розвиненої інформаційно-правової інфраструктури, яка охоплює не лише технічні засоби збирання та обробки даних, але й належне нормативне врегулювання їхнього правового статусу, порядку використання та юридичної сили. Йдеться про створення цілісної системи, що забезпечує безперервне накопичення, актуалізацію, верифікацію та інтеграцію даних про земельні ресурси як об'єкт правової охорони. Це, у свою чергу, дозволяє істотно зменшити вплив суб'єктивного чинника при прийнятті управлінських рішень, мінімізувати дискреційні ризики та підвищити рівень об'єктивності державного контролю у сфері охорони земель.

У цьому контексті заслуговує на увагу позиція П. Ф. Кулиничка щодо розуміння правового забезпечення цифровізації земельних відносин як data-based legal regulation, за якого дані про землю інтегруються безпосередньо в механізм правового регулювання та стають його функціональною основою. За такого підходу інформаційні ресурси не лише відображають фактичний стан земель, а й забезпечують можливість автоматизованого або напівавтоматизованого реагування правової системи на відповідні зміни, включаючи ініціювання та застосування адміністративно-правових заходів впливу [10, с. 264]. Таким чином, дані трансформуються у ключовий елемент правозастосування, що наближає модель регулювання до проактивного (превентивного) типу управління.

Отже, цифровізація та моніторинг у сфері охорони земель слід розглядати не лише як технологічне вдосконалення управлінських процесів, а як комплексний адміністративно-правовий механізм нового типу. Він спрямований на підвищення ефективності державного управління земельними ресурсами, забезпечення прозорості та підзвітності адміністративних процедур, своєчасне виявлення порушень земельного законодавства, а також формування сучасної моделі публічного управління, що базується на принципах доказовості, цифрової інтеграції та превентивного державного контролю у сфері охорони земель.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У результаті проведеного дослідження встановлено, що цифровізація та моніторинг у сфері охорони земель є ключовими інструментами сучасного адміністративно-правового забезпечення, які істотно трансформують механізми державного управління земельними ресурсами. Їх впровадження забезпечує підвищення ефективності державного контролю, оперативне виявлення порушень земельного законодавства, а також формування більш прозорої та доступної системи управління у сфері використання й охорони земель. Особливого значення набуває використання геоінформаційних систем, дистанційного зондування Землі, електронних кадастрових і реєстраційних систем, що в сукупності формують технологічну основу сучасного земельного моніторингу.

Доведено, що цифровізація адміністративних процедур у сфері земельних відносин сприяє зменшенню впливу суб'єктивного чинника при прийнятті управлінських рішень, мінімізації корупційних ризиків та підвищенню рівня правової визначеності для суб'єктів земельних правовідносин. Водночас ефективність зазначених процесів безпосередньо залежить від належного адміністративно-правового забезпечення, яке повинно передбачати інтеграцію інформаційних систем, уніфікацію електронних баз даних, правове закріплення статусу цифрової інформації про землю, а також розвиток автоматизованих процедур прийняття адміністративних рішень у сфері охорони земель.

Встановлено, що подальший розвиток цифровізації та систем моніторингу земель відповідає європейським підходам до публічного управління та є важливою умовою гармонізації національного земельного законодавства з правом Європейського Союзу. Формування єдиної цифрової інфраструктури управління земельними ресурсами, розвиток електронного врядування та впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволяють сформувати нову модель адміністративно-правового забезпечення охорони земель, яка ґрунтується на принципах прозорості, ефективності та превентивного характеру державного контролю.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ВНЕСОК АВТОРІВ: Усі автори зробили внесок порівну.

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Один із співавторів статті є головним редактором журналу. З метою врегулювання потенційного конфлікту інтересів зазначений автор був усунутий від усіх етапів редакційного розгляду даного рукопису, включаючи добір рецензентів та прийняття редакційного рішення.

Стаття пройшла незалежне подвійне сліпе рецензування (double-blind peer review) відповідно до редакційної політики журналу.

Інших конфліктів інтересів автори не заявляють.

Література

1. Дрозд О. Ю. Норми адміністративного законодавства у сфері земельних відносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 6. С. 88–91.
2. Гладкова Є. О. Адміністративно-правове регулювання земельних відносин в Україні: стан та перспективи розвитку. *Європейські перспективи*. 2014. № 6. С. 74–80. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_6_13 (дата звернення: 12.03.2026).
3. Кондратенко В. М. Сутність та зміст адміністративно-правового регулювання земельних відносин в Україні. *Наукові записки. Серія: Право*. 2019. № 7. С. 73–77. URL: https://cusu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/7_2019/73-77.pdf (дата звернення: 15.03.2026).
4. Про утворення територіальних органів Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.03.2025).
5. Логвиненко М. І., Кадала В. В. Державний контроль за використанням та охороною земель як аспект публічного адміністрування у сфері користування землями. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 3. С. 408–410. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-3/103>
6. Антонова С. Є., Журик М. Є. Державний контроль за використанням і охороною земель: регіональний аспект. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 2. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/34.pdf (дата звернення: 01.04.2026).
7. Шорський П. О. Правова етимологія теоретичних засад інформаційно-правового регулювання агропромислового комплексу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 265–272. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/62>
8. Кулинич П. Ф. Законні земельні інтереси та перспективи їх реалізації в умовах цифровізації земельних відносин. *Правова держава*. 2022. Вип. 33. С. 410–423. DOI: <https://doi.org/10.33663/1563-3349-2022-33-346-359>
9. Сікс У. Як перенести державу в смартфон. *Юридичний вісник України*. 19–25 липня 2019.
10. Кулинич П. Ф. Цифровізація земельних відносин і право в Україні: методологічні і теоретичні аспекти. *Правова держава*. 2021. Вип. 32. С. 257–265. DOI: <https://doi.org/10.33663/0869-2491-2021-32-257-267>

References

1. Drozd, O. Yu. (2009). Normy administratyvnoho zakonodavstva u sferi zemelnykh vidnosyn [Norms of administrative legislation in the field of land relations]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, (6), 88–91 [in Ukrainian].
2. Hladkova, Ye. O. (2014). Administratyvno-pravove rehuliuвання zemelnykh vidnosyn v Ukraini: stan ta perspektyvy rozvytku [Administrative and legal regulation of land relations in Ukraine: State and development prospects]. *Yevropeiskyi perspektyvy*, (6), 74–80. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_6_13 [in Ukrainian].
3. Kondratenko, V. M. (2019). Sutnist ta zmist administratyvno-pravovoho rehuliuвання zemelnykh vidnosyn v Ukraini [Essence and content of administrative and legal regulation of land relations in Ukraine]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pravo*, (7), 73–77. Retrieved from https://cusu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/7_2019/73-77.pdf [in Ukrainian].

4. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2015, January 14). *On the establishment of territorial bodies of the State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastre* (Resolution No. 5). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5-2015-%D0%BF> [in Ukrainian].
5. Lohvynenko, M. I., & Kadala, V. V. (2021). Derzhavnyi kontrol za vykorystanniam ta okhoroioiu zemel yak aspekt publichnogo administruvannia u sferi korystuvannia zemliamy [State control over the use and protection of land as an aspect of public administration in land use]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal*, (3), 408–410. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-3/103> [in Ukrainian].
6. Antonova, S. Ye., & Zhuryk, M. Ye. (2021). Derzhavnyi kontrol za vykorystanniam i okhoroioiu zemel: rehionalnyi aspekt [State control over the use and protection of land: Regional aspect]. Retrieved from http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/34.pdf [in Ukrainian].
7. Shorskyi, P. O. (2025). Pravova etymolohiia teoretychnykh zasad informatsiino-pravovoho rehuliuвання ahropromyslovoho kompleksu [Legal etymology of theoretical foundations of information and legal regulation of the agro-industrial complex]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal*, (2), 265–272. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/62> [in Ukrainian].
8. Kulinich, P. F. (2022). Zakonni zemelni interesy ta perspektyvy yikh realizatsii v umovakh tsyfrovizatsii zemelnykh vidnosyn [Legal land interests and prospects for their implementation under digitalization of land relations]. *Pravova derzhava*, 33, 410–423. <https://doi.org/10.33663/1563-3349-2022-33-346-359> [in Ukrainian].
9. Siks, U. (2019, July 19–25). Yak perenesty derzhavu v smartfon? [How to move the state into a smartphone?]. *Yurydychnyi visnyk Ukrainy* [in Ukrainian].
10. Kulinich, P. F. (2021). Tsyfrovizatsiia zemelnykh vidnosyn i pravo v Ukraini: metodolohichni i teoretychni aspekty [Digitalization of land relations and law in Ukraine: Methodological and theoretical aspects]. *Pravova derzhava*, 32, 257–265. <https://doi.org/10.33663/0869-2491-2021-32-257-267> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 05.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.04.2026

Дата публікації: 04.05.2026

Kurylo Volodymyr

*Doctor of Science of Law, Professor,
Corresponding Member of the
National Academy of Agrarian Sciences of
Ukraine,
Honored Lawyer of Ukraine,
Head of the Department of Administrative
and Financial Law
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine*

Deineha Maryna

*Doctor of Law, Associate Professor,
Professor of the Department of Civil and
Commercial Law
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine*

Uliutina Olena

*Candidate of Legal Sciences,
Associate Professor,
Honored Lawyer of Ukraine,
Professor of the Department of Administrative
and Financial Law
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine*

Kalmykova Olena

*Candidate of Legal Sciences, Professor,
Professor of the Department of Administrative
and Financial Law
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine*

DIGITALIZATION AND MONITORING AS MODERN TOOLS FOR ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT OF LAND PROTECTION

Summary. Entry. The article provides a comprehensive analysis of digitalization and monitoring as modern instruments of administrative and legal support for land protection. It is substantiated that under the conditions of transformation of land relations and increasing requirements for the efficiency of public administration, digital technologies become a key factor in modernizing the system of state control over land use and protection. The role of geographic information systems, the electronic land cadastre, the State Register of Real Property Rights, remote sensing technologies, and automated information systems in shaping a modern model of land resource monitoring is revealed.

Purpose. The purpose of the article is to determine the specific features of administrative and legal support for digitalization and monitoring in the field of land protection, to analyze their impact on the effectiveness of state control, and to substantiate directions for improving the legal regulation of digital mechanisms for land resource management.

Materials and Methods. The methodological basis of the study includes general scientific and special legal methods, in particular formal-legal, system-structural, comparative-legal methods, as well as methods of analysis and synthesis. The research is based on the provisions of land, administrative, and information legislation of Ukraine, regulatory legal acts in the field of e-governance, open data, and state land monitoring, as well as scientific works of domestic and foreign scholars devoted to the digital transformation of public administration.

Results. The impact of digitalization on administrative procedures in the field of land relations is analyzed in terms of increasing transparency, efficiency, and accessibility for participants of land legal relations. It is established that the implementation of e-governance and automated administrative decision-making procedures contributes to reducing subjective influence, minimizing corruption risks, and enhancing legal certainty. The necessity of proper administrative and legal support for digital processes is substantiated, including integration of state information systems, unification of digital registers, and legal recognition of the status of digital data in the land sector. It is proved that the combination of digitalization of administrative procedures with modern land monitoring systems forms a preventive model of state control based on the use of large data sets for managerial decision-making.

Prospects. It is noted that further development of digital land monitoring instruments is associated with the implementation of European standards of e-governance and open data, harmonization of national legislation with European Union law, and improvement of administrative and legal mechanisms for land resource management. The results of the study may be applied in law-making activities, law enforcement practice, and further scientific research in the fields of land and administrative law.

Key words: digitalization, land monitoring, administrative and legal regulation, land protection, land resources.